

Ann. X.

ROMAE, Kal. Maiis M DCCCC VII.

Num. V.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

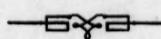
SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 4,80;
ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo
Lib. 0.10 pro *unoquoque centimetro quadrato*.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GEBETHNER ET WOLF Apud "KRONIKA RODEINNA,"
VARSAVIAE POLONORUM Rakowskie Przedmiescie, 15.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES
LONDON W. 28. Orchard Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET
S. Sed. Ap et S. Rit. Congr. Typ.
RATISBONAE IN BAVARIA.

IN CANADA

Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES
MONTREAL
1899, Rue Notre-Dame

RERUM INDEX

Terra Sancta a Francis protecta ante cruciaturorum expeditiones.
De ratione linguam latinam docendi axiomata.

Iacobus Monsabré.

In quatuor anni tempestates.

De sacrae musices instauratione.

In Graecis.

Colloquia latina. - Duos inter monachos hac temporum nequitia e Galliis in Italianam
exsulantes LEANDRUM abbatem et PLACIDUM novitium.

Acta Pontificia. - SS. D. N. PP. PII X allocutio habita in Consistorio d. XVI mens.
Aprilis M DCCCC VII.

Ex SS. Congregationibus Romanis sententiae novissimae selectae.

Diarium Vaticanum. - Coram SSmo admissiones. - Pontificiae electiones. - Vita functi
viri clariores. - Varia.

Germani Pio X Romae obsequentes.

Annales: Oudja urbs a Gallis occupata. - Rumenicae seditiones. - Haganus coetus
de pace. - Rapallensis conventus. - Graecorum feriae. - Regum [alia colloquia]. -
Londinensis solemnia.

Publici per Orbem coetus legibus ferendis.

Per Orbem.

Aenigmata.

Libri recens dono accepti.

In tertia operculi pagina:

ZENO - Tragoedia IOSEPHI SIMONIS Angli. (Passim retractavit hodiernisque scenis
aptavit I. F.).

ROMA E

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

38, Via della Pace

M DCCCC VII

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS
Comm. VOX URBIS in an. MDCCCCVII.

Premium annuae subnotationis est in Italia Libell. 4,80;
ubique extra Italiam Libell. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; March. 5;
Rubl. 3; Coron. 6,25 *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM
COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA:

Ex subnotatoribus quisque KALENDARIO a *Vox Urbis*
expresse edito fruetur.

Qui socios novos comparaverit duos premiumque eorum
subnotationis misserit, subnotationem gratis omnino sibi habebit.

Qui triginta socios novos comparaverit ante Iulium
mensem - bibliopolis exceptis - dimidiatum premium itineris habebit a quovis Europae
loco ubi vivat Romam usque, atque inde in domum suam, secunda, prouti
vocant, ferriveharum classi usus.

Qui sexaginta socios novos comparaverit uti supra,
eodem iterere gratis omnino fruetur.

Kalendis Ianuariis MDCCCCVII "cumulativa", subnotatio instituta est
inter comm. *Vox Urbis* et Romanum diarium *Corriere d'Italia*.
Ven in Italia lib. 18; apud exteras gentes lib. 34,50.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam:
Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR.

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — VIA Alessandrina, 87.

TERRA SANCTA A FRANCIS PROTECTA
ANTE CRUCIATORUM EXPEDITIONES

Usus moresque suos Orientis regiones, labentibus saeculis, parum immutarunt: quod potissimum apud Mahumetanos cernere est, apud quos « fatalismus », exenterati horologii instar, eamdem perpetuo horam signat. Quare, etiamsi desint monumenta historica ad rem demonstrandam, ipsa gentium inodes evincit, tempore primorum Caliphorum, non adeo diversam a nostra rerum orientalium conditionem fuisse.

Anno a Christo nato DCXXXVII, Omar, alter a Mahumeto Arabum dux, urbe Ierusalem armis potitus est; ibique Corani asseclae, variis eti partibus et sectis addicti, usque ad annum M XCIX imperitaverunt. Quoram dominatio diu quidem non omnino intolerabilis fuit christianis; quippe qui sinebantur, sub certis quibusdam conditionibus, suum exercere cultum; quamquam eorum quietem motus civiles, apud Arabes non infrequentes, identidem turbabant. Caroli autem Magni munus et gloria fuit, Christi cultoribus in Oriente tutamen ex Occidente atulisse, pacemque conciliasse stabiliorem.

Caesarum Byzantinorum potentia quo magis inter immoderatum luxum et religiosas dissensiones deperibat, eo validius succescere coepit, sub principibus Carolingiis, Francorum auctoritas. A Francis igitur promptiore, quam a Byzantinis, atque efficaciorem repetebat opem Ecclesia Romana, tum ipsa Palaestina christiana, quam Occidentales, pietatis causa, adire frequentius visi sunt et peragrare.

Regnante Pepino, Caroli Magni patre, anno DCCLXII prima Francorum legatio ad Caliphum Bagdadensem profecta est: quo tamen fine id evenerit et quo successu, historici non memoran. Certiora novimus ex Eginhardo de aliis legatis, quos Carolus Magnus ad potentissimum Caliphum Harun-al-Raschid sub finem saeculi octavi misit. Francorum rex id sibi ius postulabat, ut populi christiani, Palaestinam incolebant, protector esset et agnosceretur. Annuit petitis Caliphus, cuius iussu patriarcha Hierosolymitanus Carolo, tum Romae degenti moxque coronam imperatoriam accepturo, claves Sancti Sepulchri et vexillum urbis Ierusalem remisit, addita sacrarum reliquiarum copia. Legatis ipsius Caroli idem Caliphus ditia tradiderat munera, quae ad imperatorem anno DCCCLII Aquigrani perlata fuerunt ab Isaac Iudeo. Is nempe tribus legatis unus erat superstes; reliqui duo in itiuere quinquennali demortui fuerant. Processu vero temporum, amicae huiusmodi legationes plures sunt iteratae, persistentibus in suo robore iuribus Carolo tributis.

Iura haec eadem fere erant, quae recensentur in actis diplomaticis, quae « capitulationes » nuncupantur. Suprema in iis auctoritas principum arabum agnoscebatur. Conferebatur tamen Francorum regi, non nuda appellatio honorifica, sed vera in christianos variorum rituum in eorumque possessiones iurisdictio, quae generatim per patriarcham Hierosolymitanum exercebatur. Regius interventus in hoc saepissime consistebat, ut ad sublevandam Orientalem inopiam et reficienda tempa, stipes ex Occidente mitterentur; neque id in Palaestinam tantum, verum etiam in ceteras Arabum provincias, uti Alexandrinam, immo et Carthaginensem. Hunc in finem patriarchae solebant mittere nuntios, qui Occidentalium eleemosynas colligerent; quas copiosas fuisse ex monumentis non paucis constat. Sic Ludovicus cognomine Pius aliique successores, in Terrae Sanctae gratiam, denarium ex singulis regis mensis seu praediis percipi iusserunt. Sic Ioannes Papa VIII, quamquam a Saracenis Italiam devastantibus damna ingentia pertulerat, anno DCCCLXXIX tribus monachis Hierosolymitanis stipem elargitus est non modicam, quam ipse, tot calamitates perpessus, doluit quidem esse votis minorem.

Tum etiam per totum Occidentem ingens orta est cupidio et pius inventus est mos vi-sendi loca, quae Christus Dominus suis vestigiis suaque morte sacraverat: quae religiosae peregrinationes passim aut voti ergo aut poenitentiae causa suscipi consueverunt. Varia mox condita sunt a Latinis domicilia peregrinis excipiendis. In agro sanguinis, cui nomen Hacel-dama, Carolus Magnus hospitium aedificari ius sit cum ecclesia et bibliotheca, institutis ibidem nundinis.

Minori iam, quam antea, temporis spatio et periculo ad Loca Sancta accedebatur. Anno DCCXXII, Willibaldus Anglus, Roma profectus, itu ac reditu, solidum insumpserat septennium, mille vitae discrimina perpessus. Non ita saeculo IX ac X accidere solebat. Tum fas erat peregrinis, si litteras gerebant publica auctoritate datas, per Orientem iter facere. Hae quidem litterae locorum magistratibus erant exhibendae, quibus solvebatur vectigal, quemadmodum apud Occidentales quoque fieri solebat. Quae si rite servabantur, satis securum erat iter. De qua securitate Bernardus monachus, sub finem saeculi IX, ita scribere non dubitavit: « Si forte iumentum meum in via periuerit, ego, relictis ibi sine custode rebus, ad proximum contendo oppidum ut aliud iumentum emam: certus, quum rediero, omnia fore intacta. Qui tamen iter fecerit destitutus litteris, sigillo alienius inter Arabes dynastae im-

pressis, is in carcерem coniicitur, donec constet, utrum explorator sit, an seens ».

Graviores igitur vexationes, post Carolum Magnum, iam non experiebantur in urbe Ierusalem christiani. Quare Theodosius, urbis huius patriarcha, ad patriarcham Constantinopolitanum S. Ignatium scribens, declarare potuit « Arabes esse iustos nec vim christianis inferre ». Hinc in annualibus huius aetatis cereberrima fit mentio de peregrinatione Hierosolymana a viris ecclesiasticis ex Occidente profectis, a monachis, a laicis, ab ipsis mulieribus suscepta, vel etiam plures iterata. Circa annum DCCCX, S. Conradus, episcopus Constantiensis, iter illud primum instituit, quod dein secunda ac tertia vice aggressus est. Fulco, abbas Flaviniacensis, quum Palaestinam petiisset, sacras inde reliquias suo monasterio attulisse legitur. Hilda, Sueviae comitissa, Hierosolymae, quo pietatis causa accesserat, vita functa est. Iuditha, Othonis Magni affinis, similiter Palaestinam invi-sit; hinc fragmentum salutiferae Crucis retulit Leo, frater Aligerni, Cassinensis abbatis. Alius Cassinensis abbas, Ioannes Beneventanus, pater Palaestinam, monachos in monte Atho, in celebri illo monte, invisit. Postremo decennio saeculi X, iter Hierosolymitanum suscepserunt Popo, abbas Stavelotanus, et Fridericus comes Virodunensis; ineunte vero saeculo undecimo, idem fecerunt Rogerus abbas et Fulco, comes Andegavensis. Eodem fere tempore, ipsa Scandinavia atque ultima Thule (Islandia) primos ad Christi Sepulchrum mittere coepit peregrinos.

Hactenus piis peregrinis, qui plerumque binatantum aut terni consociabantur, iter sati-tum atque expeditum patebat, eti anno DCCCLXIX nova Fatimidum dynastia, ex Africa oriunda, Palaestinam occuparat. Res tamen in peius verterunt, quum anno M IX crudelissimus Hakem, quem amentem fuisse non pauci historici affirmant, saevissimam suscitavit in Pa-laestina christianos persecutionem. Tyrannus hic templum S. Sepulchri atque omnia christianorum sanctiora aedificia funditus evertit, adeo ut ex operibus Caroli Magni nihil iam superesset nisi ruinae, ac fama tantum, quae Francorum nomini in Oriente perpetuo adhaere comperta est.

Imminuta post decennium violentia Musul-mannica, non rediit tamen pacis securitas. Eo tempore, iam non cernimus sanctam peregrinationem ab inermibus susceptam; sed a duce normanno Roberto, cui cognomen Diabolus, qui quadraginta stipatus equitibus loricatis, gladiis ac lanceis viam sibi ad S. Sepulchrum apernit. Sub finem eiusdem saeculi XI, quum interim ferocissima Turcarum gens Palaestinae potita esset, sacrae tandem cooperunt expedi-

T. ET G. FRATRUM PARISI
**Pontificia officina Candelarum ad Sacra
Facularumque sine oleo ad noctem, decem horas ardentium.**

ROMAE in ITALIA, in Foro Campi Martii, 6

Peculiaris candelarum liturgicarum fabricatio ad S. Sacrificii celebrationem - Cerei Paschales
- Lumen Christi - Cerei ad Officia Tenebrarum - Cerei ornamenti decori ad baptismata et
Sacram Synaxim primum recipiendam - Filum cera madefactum ad candelas accendendas.

Merces ad omnes orbis portus nullo impendio iubentium, ne pro colligatione quidem, mittitur.

REQUIRANTUR CATALOGUS ET PRETIA

Officinae honores concessere Summi Pontifices PIUS IX, LEO XIII, PIUS X.

Commercium epistolare habetur Italica, Latina, Anglica, Gallica, Theutonica, Hispanica lingua.

Sociis et lectoribus officinam hanc Candelarum ad Sacra enixe commendamus,
quae per orbem universum operis suae fructus iamiam disseminavit.

SUPELLEX AD RES DIVINAS

Commentarii **VOX URBIS** administratio recto tramite suppeditat supellectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad **VOCIS URBIS** administratorem (Romam, via Alessandrina, 87) mittantur, res praecise indicando, quas quisque sibi cupit. Gratuito sumptuum aestimatio fiet.

SATURIO

Comoedia latinis versibus conscripta a clarissimo viro
Ioanne Baptista Francesia et per Commentarii **VOX URBIS**
paginas vulgata, in volumen redacta est, quod apud Commentarii eiusdem administratorem venale prostat lib. 1.

IN LUDIS LITTERARUM OPTIMA TIRONIBUS SCENICE AGENDI EXERCITATIO.

Natus ille erat anno M DCCCXXVII Bluaci, atque ab ipsa adolescentia ecclesiastici ordinis viam fuerat ingressus. Tunc Dominicus Lacordaire, orator facundia insignis, patriam ad traditiones maiorum nobilissimas revocare nitebatur. Tanta facundia captus Monsabré, ut Didon, atque Ollivier aliquique multi viri nobilissimi fecerant, S. Dominici vestem induit.

Lacordaire vero, vir et facundia pariter et hominum notitia insignis, praeclaras invenis dotis perspiciens ad oratoris sacri artem plane eximiam eum eruditiv.

Eo magistro exultus, postquam multo cum plausu celeberrima per Galliae tempora sermones habuisset, anno M DCCC LXIX ad Nostrae Dominae templum accitus est, ut Hyacintho Loisonio Carmelitae succederet. Sed clades ac seditiones eum brevi a ministerio arcuerunt. Rediit tamen, extinto bello, anno M DCCC LXXII, neque ad annum M DCCC XC inde unquam discessit. Tot itaque per annos quotquot oratoriam artem exercuit audientes ex omni genere, sexu, aetate et gente suae facundiae devinxit. Erant enim sermones eius spiritus veluti feriae, quos inter audientes vitam haurirent, idque maxime in Quadragesimae dominicis, quum populi concursus ad audiendum esset frequentissimus; iure quidem, quum novissima aetate nemo ad tuendam Fidem tam bene diceret. Quum vero suggestum et templum dereliquerit, non ideo tamen eius eloquentia siluit; sed suscepito calamo plurimis se scriptis effudit, quae praelo edita, in omnem Europae sermonem brevi translatas sunt, uti *Parvae Quadragesimae, Sermones Romani de Adventu, Tractatus de Praedicatione et Oratione*.

Eius autem facundia, non, ut Lacordaire, in poesi et igni una constituit, sed in doctrina, et ordine et perspicuitate. Ex Thomae enim aquinatis « Summa » potissimum eam deducebat sapientiam, quam populo coram explanabat. Quamobrem sauci oratoris veluti perfectissimum et omni cumulatum dono specimen protulit, atque ab eorum superbis longe abfuit, qui Evangelii simplicitatem falsae pulchritudinis illecebris corrumpere omni ope satagunt. Attamen sermones eius altissimae saepe poesios vertices attingunt: quod oratori tunc maxime contigit, quum intimo animi affectu commotus, eius abundantia populum omnem plane commoveret. Id olim in Metensi cathedrali templo, a Borussis recens capto, factum est, quum Paschatis die de resurrectione Dominicana dicens, populorum quoque resurrectiones commemoravit Galliaeque ultionem est auspicatus: neque secus feria sexta majoris hebdomadae Parisis in Basilica Nostrae Dominae, ubi doles et agones patriae suaue mira eloquentia revocavit.

Verumtamen non oratoris tantum laude vir eximus praefulsit, sed etiam conversationis lepidissimae pariter atque lectissimae cum integrerrima morum fama coniunctae, qua per omnem vitam est commendatus.

Nam et inter planus populorum ingentes animi modestiam nunquam exuit, quod praesertim ex verbis emitet, quibus librum suum cui titulus *Catholicum Dogmā Lacordaire memoriae dicavit*.

Eius itaque coram exuvias nostras quoque lacrimas cum Gallorum fletu praestat commiscere, atque auspicari simul ut inter teterimum discrimen, cui Gallica Ecclesia hodie occurrit, paris virtutis milites multos ei Deus comparet ad salutem.

In quatuor anni tempestates

Sapphicon

*Sylva vernantes decorata crines
Veris antiquos retulit teperc:
Cuncta iam rident: rediere siccis
Gramina campis.*

*Mox ab ardenti requiescat aestu
Pastor, et lympham strepitantis amnis
Hauriet siccus, duplicante Phoebo
Ignibus ignes.*

*Surget Autumnus: nemus omne laeto
Alitis cantu resonabit: altis
Arborum ramis gravis est racemus,
Uva renidet.*

*Integrum posthac nemori decorem
Auferent Septem gelidi Triones,
Dum gelu sistunt celeres acuto
Fluminis undae.*

*Sic fluit semper renovatus annus:
Labitur mensis: geminantur horae:
Nulla si transit redditura lux est,
Nullus et annus.*

*Disce, mortalis, tua fata: rerum
Hinc vices, vultus variosque disce,
Donec incertus scopulosa semper
Aequora mundi*

*Navigas: frustra cohære fluctus
Cogitas, quales Boreas, vel Auster
Iactat, inter se violenta quando
Proelia miscent.*

*Si sapi, Caelum tua vota quaerant:
Littus hoc unum studeas carina
Tangere: heu stultus quid adhuc moraris?
Linnea solve.*

*Tolle sublimes super astra vultus:
Patriae te lux capiat beatae,
Alma quo scamno stabili locata est
Paxque quiesce.*

*Hinc procul curae, procul hinc metusque
Inter aprici spatiose campi
Tutus incedes, niveoque carpes
Police flores.*

*Hinc iuvat lassam recreare mentem,
Gaudiis saecli procul hinc remotis,
Sola mortales faciet beatos
Vera voluptas.*

Fractamaiore, kal. April. M DCCC VII.

CARMELUS PEZZULLO.

De sacrae musices instaurazione⁽¹⁾

JOANNES Ruskinius triginta post annos ex quo primum aedes Marcianas Venetiis lustraverat, maximi templi pulchritudinem nondum sese intellexisse fatebatur, eo quod numquam inquisisset qua de causa illud fuisse exstructum. Atqui de sacris musices concentibus non secus quaerendum plurimis fidelibus foret, quanam primum ratione illi inter sacra inventi fuerint. Plerique enim per aegre concedunt rituale potissimum partem canticis sacris esse ante omnia tributam.

Non ideo, ut reliquae artes, pictura praesertim aut sculptura, non ut tabulae et signa, non ut flores et serica textilia sacri concentus in templo resonant, sed quia sacrae liturgiae partes sunt praecipuae et sacrificio sancto participant. Concentus itaque qui pulchritudini tantum exprimendae inserviunt non sunt sacris coheremoniis condigni. Quod ideo ad finem snum praecipuum band inservit, pellendum extemplo est. Eam ob rem liturgiae leges ante omnia custodiendas in condenda sacra musicæ Pins PP. X commendavit. Cuius praecepsi observantia, non modo templorum decori necessaria iamdudum appetit, sed etiam munus omni ope adimplendum nostrae ut musicæ traditions eaeque gloriosissimæ custodiantur.

Tum enim ecclesiae tum musicæ historia docent Seminaria dioecesana, quae a Tridentina Synodo primum condita sunt, ex ipsis scholis cantorum puerorumque scholis esse derivata, quae et Gregorius cognomine Magnus et Guido Aretinus primi condidere et propagarunt. Itaque Carolus Borromaeus Tridentinis decretis ut obsequeretur sacros concentus tum inter sacerdotes tum inter populum diffundi impense sategit. Neque id satis: Purpuratorum enim Patrum patrocinio usus, Petro Aloisio illi Praenestino viam stravit, qua novos suos concentus ei condere licuit, per universam Ecclesiam adhuc immortales.

Verumtamen Petro hoc vita functo anno M DXCIV, sacrae musicæ concentus corrupti cooperunt. Profecto artium ingenuarum invalescens in dies delectatio populi fidem paulatim corruptebat, etsi id Venetiis Gabrielorum, Romae vero Petri Aloisii asseclae totis viribus oppugnarent. Idque Florentiae praesertim, ubi sodales illi e domo Bardia viri peritissimi Corsus, Rinuccinus, Guidiccionius anno iam M DCXIV de Petri Aloisii scriptis veluti de antiquitatis reliquiis ferebant sententiam, pulcherrimis iis quidem, sed in musico reservandis. Ac profecto novae artis oblectamentum et gaudium tantum iam in populo erat, ut strenui quamvis atque multi adhuc superessent sacrarum traditionum propagatores et Praenestini fidelissimi discipuli, eos tamen brevi oportuerit inaequali pugna superatos e campo abiisse.

Quinimotune primum psalmorum quoque sacri concentus, quos XIV iam a saeculo nemo violaverat, immutari paulatim cooperunt et multiplicari, pariterque corrupti. Tunc enim nonnulli pri-

(1) Dum quaestio haec, post Pontificias regulas de sacra musicæ latius agitur, placet iterum eam in commentario nostro attingere, summam hodie referentes orationis, quam Iohannes Tebaldini, Lauretanæ scholæ magister peritissimus, recens Florentiae habuit.

tiones cum ingenti armatorum numero, in quibus christianus Occidens, primo confliktu, urbem sanctam cepit, et regnum Hierosolymitanum, parum ehen! duraturum, sub Godefrido Bullionensi constituit.

DE RATIONE LINGUAM LATINAM DOCENDI AXIOMATA

Ad Magistros Linguae Latinae.

DUABUS rebns, amici honestissimi, contrariis illis quidem inter se at non necessario repugnantibus, quaelibet ratio rudimenta latina tradendi consulere debet, facilitati discendi et rerum quae traduntur sufficientiae. Illa quippe ad animos dissentium, haec ad ipsam lingnam referuntur. Etenim neque ultra vires captumque discipulorum nostrorum agere expedit, neque tamen omittenda sunt ea quae ad rem latinam probe et utiliter periciendam pertinere intellegimur. Utique autem rei satis factum esse constabit, si sine nimio labore et tempore ad lectionem scripti alienius perventum erit.

Aped Americanos quadriennium latinum vulgo ita administratur, ut primus annus redimenti detur, reliquis deinceps annis Caesaris quatuor commentarii, Ciceronis sex orationes, Vergilii sex libri cum eclogis aut mille versibus Ovidii perlegendur. Omnis igitur eorum industria qui elementarios libros latinos confidunt eo domum spectat, ut Caesariana pensa cum aliqua tolerabili grammatices, verborum, constructio et sermonis perceptione intra biennium absolvantur. Universi sermonis scientiam dissentibus comparare pauci doctores officii sui ducunt. Hinc passim fieri videmus ut primo anno nihil nisi Caesarianum tradatur; immo vero sunt, qui ex aliqua breviore Caesaria parte, ex. gr. e secundo libro tanquam facillimo omnium, omnia vocabula et exempla potesta conseruantur. Per secundum autem annum, dum Caesar in manibus est, tot tantaeque difficultates, maxime grammaticae, restant solvendae, ut non modo ad generalem usum linguae latine, sed ne ad Ciceronem quidem, qui proxime legetur, illa preparatio fieri possit.

Hic ego nimis angustis rationibus disciplinae latine opinari nos ac mederi oportere dico. Nam et plura sunt emolumenta studiorum latinorum quam quae ex tam exili scientia elici possint, et ad melius propositum via melior invenienda est. Ergo in meis scholis mutare quedam atque emendare semper studui, eo scilicet consilio ut universae latinitatis scientiam (quantum facere possem) constanter peterem. Nefas enim videtur si, ceteris paribus, quam plurimum nostris prodesse non curemus.

Quamquam — mirabile dictu — non semper licet magistris optime agere. Obstant interdum praefecti scholarum. Etenim apud nos in scholis maioribus sive preparatoriis pessima inveteravit consuetudo, qua omnis disciplinarum institutio ad praefectos scholarum, tanquam ad solos cuiusque rei doctores, pertinere existimat. Scilicet omnia is docere censemur qui scholarae praest, quasi ipsi praceptores nihil aliud sint quam praefecti ora et manus. Quae res

quam absurdia sit, quam perversa, quam misera, quam remota a spe veri progressus nemo non videbit. Proficere enim in studiis optimis tantum licebit, quantum permittet praefectus, fortasse barbars. Vel nuperrime in oppido quodam reip. Colorado, ubi latina cum studio tradebam, praefectus scholae, iuvenis hand indoctus, verum latinae linguae adeo expers ut, me teste, verbum *amo* per subiunctivum activum declinare nesciret, suas opiniones falsissimas tam vehementer mibi imponebat exsequendas, ut excedere e schola necesse esset. Sed redamus ad propositum.

Quattuor autem commendo axiomata docendi in eis partibus disciplinae latine, quas ad facilitatem et sufficientiam pertinere arbitror.

Primum omnium, de tempore quo legere aliquod scriptum incipient pueri, snaserim equidem ut quam primum ad scriptorem aliquem perducantur. Is autem scriptor Caesar esse non debet. Neque enim imparatos ad Caesarem missim, neque tamen ab aliqua lectione diu prohibuerim. Quod si probe instructi Commentarios suscipiant, alterum semestre secundi anni abnnde sufficiet. Ad illud usque tempus in facilioribus versentur lectionibus et universam latinitatem cum ratione, studio, suavitate acquirant.

Deinde de electione librorum qui ante Caesarem legantur ingenue fateor me a plerisque magistris aliquatenus dissentire. Plerique enim ad ea quae leguntur grammaticam disciplinam accommodare student: quod commode fieri posse non puto. Nam quam diu carebunt discipuli generali scientia grammatices latine, tam diu lectio iam notis legibus grammaticis contineri debet. Denique facilius tantum lectiones fiant et grammaticarum rerum institutio, nullis obscurioribus impedita quaestibnibus via sua ac ratione libere procedat.

Hic querat quispiam: Quosnam possumus libros adhibere? Europaeis respondere non possum; illa enim *Epitome Historiae Sacrae* difficilior est: Americanis autem duo saltem libelli non desunt: *Gradatim* qui inscribitur, et *Fabulae Faciles*.

Si primum curriculum grammaticum octoginta circiter diebus peragi potest, iam inde a vicesimo die eam possunt discipuli habere scientiam, que primis quinque lectionibus in *Gradatim* repertis sufficiat. Hae autem decem (opinor) dies requirent. Interea grammatica institutio ad alias declinationes proferri potest. Uno quidem incommodo laborat *Gradatim*, quod nimis est in verborum varietate. Haec tamen satis facilia sunt. *Fabulas* vero *Faciles*, auctore Ritchie, quis dignis celebrabit laudibus? Scilicet de Perseo, de Hercule, de Argonautis, de Ulyce vocabulis locutionibusque vere Caesarianis apte, facile, suaviter narratur. Quod si continuabitur usque grammatica disciplina et amplius copiosiusque enarrabitur, duo libri cum magna scientia grammatices uno anno absolventur.

Tum — quod tertium axioma est — etymologiae vehementer studendum est, idque duabus de causis et dupliciter: primum quod latina de latinis plurima derivantur, deinde quod a patris sermone ingens multitudo latinorum verborum facilis negotio divinatur. Verbi gratia,

terminationes considerate *tor* v. *sor*, *trix*, *tio* v. *sio*, *tura* v. *sura*, *torius*, *tus* (participium), cum idiotismo illo, quo praeteritum perfectum tempus fit: porro illa *anus*, *enus*, *inus*, *cet*, et *osus*, *lentus*, *stus* (ex. gr. robustus) quam infinitam dant copiam! Immo vero in hac re haud mediocre utilitas studiorum latinorum reperitur; sed in rudimentis tradendis ego non tam philologicam subtilitatem quaerendam puto, quam meram vocum ubertatem.

Postremo in compositione seu scriptione latina propriam tueor sententiam, quare ne nimis nova videatur valde timeo. Contendere tamen pro alieno bono non recusabo. In quavis quidem institutione sermonis latini scribere aliquid pueri ab initio iubentur: praescribuntur autem sententiae quas vertant. At haec exercitatio quum et nimis angusta sit et omnibus odiosa, ego aliam agendi rationem pro meis exegitavi, eodem (ut spero) tendentem sed aliquanto suaviorem. Scilicet, praecipio ut aliquid conserbatur, sed ipsis discipulis et argumentum et modum scribendi permitto. Suo quisque utitur indicio, dnmmodo intra certos fines vel verborum vel grammatices se contineat. Hac re fieri potest, ut nota et utilia cum novitate et suavitate rite permisceantur, et a molestia quam longissime pensa absint.

Sed haec hactenus. Iam nihil restat nisi ut ad virum doctissimum Galdi pauca respondeam. Laudari me a viro laudato quantum mihi attulerit gaudium dicere non possum: corrigi autem me ab eodem facile patior. Nibilominus tueor quartum illud axioma meum alias hisce in paginis propositum, « longiores locutiones pro singulis verbis dari oportere ». Quamquam haud scio an « breviores locutiones » scribere debuerim. Scilicet longiores singulis verbis locutiones tradi inbebam, quales sunt *puer* et *puerilla*, *valde formosa femina*, *perquam pulcher*, *nulla eget emendatione* (vox iudicantis pensa a pueris reddita). Fortasse igitur ne hac quidem re dissidentius. Id si ita est, magis gaudebo. Valete.

Scrib. in op. S. Boise Idaho, mense Martio M DCCC VII.

THEO. TAYLER CHAVE.

IACOBUS MONSABRÉ

DOMINICANUS ille sodalis, cuius obitum catholica omnis Gallia deflet, pulpum atque suggestum plurimis iam ab annis dereliquerat, atque in supremae aetatis pace premium tot laborum exspectabat, quos pro Ecclesia Dei fortissimo animo sustinuerat.

Religiosum novissimum bellum, quod Galliae magistratus aetate recentissima in eamdem Ecclesiam moverunt, dies eius senectutis plurimum contrastaverat; cuius infinita fere amaritudine reliqua eius vita oppressa est. Publicam enim vitam eo adamussim tempore ille inierat, quo tot Gallorum clades patriae sue fortunam inopinato subverterant; mortuus est autem quem omnis tandem religio eius sacrilego ausu deleri contendit.

Athenarum urbis prospectus.

theria subduxisse e domo veluti se gloriantes caelum ipsum blasphemō ore petunt. Quis ergo ausus huiusmodi retundere valeat?

L. — O mi Placide, ne nimium animo concidas, nec existimes impune futurum, quod ii, qui nunc patriae nostrae rerum potiuntur, contra Deum pugnare tentaverint! Nos quidem patrias fugimus oras, nec illuc consistere nobis datum! Invidis tribunorum oculis omnia arridere videntur, nec tamen Dei brachium quisquam debilitatum esse dicat, ut aliquando hostiles truculentasque turmas, quae in praesens in catholicī nominis cultores debacchantur, prostertere non valeat. Historia, vitae magistra, te doceat, quae nos, oculis veluti nostris, perspeximus olim. Tanta est enim veritatis lux, ut illam nulla tenebrarum caligo diu obducere valeat. Obvolvas undique caelum nimbis, umbrasque densas undequaque deducas, en fulgor eminus, cen furtive, appetet, frangitque nubes.

P. — Collapsa ergo religio, quam nos despiciam apud nostros, contumeliisque oppressam, dolemus, aliquando relevabitur? insectatorum turbae profligatae, tempora antiquae pietatis restituta? Ah! pater mi, hoc mihi futurum non videtur, quum homines tanta animi truculentia invaserit, ut Dei cultum negantes seipso rerum omnium arbitros unice dicant! Tunicatus popellus ipse nos irridet; et quae antea maxima veneratione habebant patres, pedibus veluti proculcat.

L. — Ausculta fili, verbis utar quibus Benedictus noster leges ordinis sui exordiebatur, quae tibi nunc propono. Ego quidem vitae curriculo propemodum exacto, in alienis regionibus vita excedam, nec patria claustra iam revisam; at te, quem iuveniles adhuc circumveniunt aurae, quanta manent, et quidem laeta, atque admirabilia! Tempus erit, quo divini oris efflante spiritu, catholici Nominis insectatores decident, disparebuntque, non secus ac pinus mordaci icta ferro, aut cupressus elata in agris euro impulsa cadent. Ignominia torvos eorum

vultus notabit, quum repente alma Fides candidis velata pennis se denuo adspiciendam praebebit stupente populo civibusque, qui devotis cohortibus insperatum prodigium mirabuntur. Tunc enim, plaudentibus undique catholicorum turmis, patrias repetes oras, claustra profanis expurgata signis revives, divinoque cultui iterum destinata gaudebis aedificia, e quibus exturbati sumus. Quinimo praesules infulati christifideliū turbis in templis, in foribus bene precati, caelestia eloquia expriment, divinaque Redemptionis mysteria, quae nunc propemodum celata manent, palam pronuntiabunt. Io triumphhe, mihi liceat etiamnunc dicere, io triumphhe; Superi Galliarum tutores palmas adaptrate victrices, rosas liliaque plenis manibus spargenda accumulate per auras....

P. — Mi pater, quae praesago pectore, vehementique oris eloquio, profers, me movent quidem; at me, tanta tristitia affectum, solari non valent! Qui enim fieri potest, ut efferata perduellum corda mulceantur et quod nunc veluti opprobriosum despicitur, aliquando lande dignum, atque honoris praemium habeatur!

L. — Dilecte mi, ne nimia animi tristitia absorberi patiaris, nec divinarum scripturarum edicta obliviscaris — non est prudentia, non est consilium contra Dominum. Perdam prudentiam prudentum, et sapientiam sapientum reprobabo. — Nonne calliditas dolosaque verba catholicam fidem quondam expugnantium, quibus adeo iamdiu patres nostri movebantur, dein, ceu fumus, evanuerunt, atque in vulgi contemptum abierunt? Procax impiorum cohortis coryphaeus, qui blasphemō eloquio salibusque protervis in catholicam fidem adeo invectus erat, ut eidem dissolutionem statu tempore veluti imposuisset, quamvis magnis erectus honoribus, interque suos grandaevis in patriam exceptus esset, cecidit; tantaque ignominia eidem superfuit, ut eiusdem dieteria, nefandisque iocos nemo cordatus hodie coram proferre audeat. Nonne ex historia hausisti quomodo superiori saeculo ineunte Christi Evangelii lux, non solum in Galliis refulserit, sed et Britanniae et Americae incolas, et immensas Oceaniae oras, quae tunc primum civilem cultum excipere videntur, novis aucta triumphis inviolata pervaserit. Et mirum! Frusta regum praesidium inibi quaeras, vanique honoris lenocinia, nec armorum strepitus, quae tumentes impiorum copias expugnare tentaverint; immaculata Religio, humanis, ut plurimum, deserta subsidiis, tanta sibi aptavit trophya; quid ergo adhuc times...?

P. — Iam iam, Pater dilectissime, cogitationes novae meae subeunt menti, novaque solamina meum pectus pertentare videntur; nunc exsilii angustias squallidamque rerum orbitatem, quae iuventuti meae adeo arridebant, animosus atque fortis sufferre tentabo, quum tanta

Minervae templum in arce Athenarum.

mum versiculi e psalmis nonnullis soluta magis forma cani audit sunt; deinde, geminato choro, hinc inde duplicabantur voces atque ad invicem sese variis concentibus responderunt, quae, sub psalmi fine, in unum copulatae ingentem chororum concentumque componebant, magnum eum quidem et altum, sed divinis sacris, ut Pius PP. X mox declaravit, indignum omnino.

Tunc Romana, quae celeberrima fuit summorum magistrorum schola, quibus nomen Guilielmus, Raimundus, Basilius aliquique usque ad Aloisium Aldega, tum Bonarroti, tum eius asseclae maximi Laurentii Bernini insistens vestigiis, quod hi marmore et aere tholis atque

in templis et simplicem magis fieri, et magis gravem, et conciliandae pietati maxime accomodata. Quapropter curavit primum ut Gregoriani ipsi cantus ad purissimam et antiquissimam formam emendarentur; mox vero ut proprii quoque musices concentus Praenestiniani magistri exemplis insisterent potius, quam theatrorum profana spectacula aemularentur; et non minimam vim ad instaurandam in animis pietatem musices quoque e viva fonte deduci posse ratus, eam legem edidit, quae inter praeclarissima Pontificatus eius acta diu recensetur.

Piraei portus prospectus.

columnis fecerant, sacris quoque concentibus efficere conata est, non modo ut splendidissimam musices quoque artis formam Dei sacra donaret, prout illi aras magnifica arte sua condecoraverant, verum etiam ut sive psalmodiorum sive hymnorum sensus, motus, verba maxima ea vi musices sonitibus exprimerent, quam asestanti suo ingenio edere datum esset, utque Davidicæ poesies afflatum adhibito quovis vel potentissimo artis lenocinio summa efficacia redderent.

Tunc Romanum exemplum Europam omnem, praesertim Latinam, pervasit, neque iam nullus erat qui recordaretur qua ratione populi voces cum sacerdotum vocibus essent inter saerae Dei cumulandae, nec quisquam secum reputabat, non spectantis modo in templo sibi manendum, sed orantis simul atque cum sacerdote peallentis esse adeundum.

Sed haec quoque omnia Pius PP. X voluit instaurare in Christo. Qui Venetiarum in conspectu, omnium ob artium prodigia celebrissimo in loco quum diu hactenus vixerit, pulcherissima antiquitatis opera respiciens et contemplans et per tempora eius magnifica demiratus, intellectus tandem quoniam pacto musices sacra ars ad templorum decus esset instauranda. Quae pariter diu ante Pontificem eadem sententia opinionati fuerant Wagnerius, Verdius, Spontinius ipseque Ruskinus, quem in dicendi initio revocavimus, unanimiter rati musices artem, quae templis inserviret, aliam omnino esse oportere, quam quae spectaculis choreisque intervenit.

Hac igitur mente Gregorii Magni hodiernus pontifex documenta revocans, musicam voluit

appareat, sui tamen gloria nominis universum etiam nunc mundum replet.

In summa vero urbis arce Minervae templum eminent adhuc, candidum civibus olim Palladium Phidiacum, ubi Deae signum recondebatur. Templum plane ditissimum Perilis cura exstructum fuisse summa in arce rescivimus, qui esset tutelaris urbis locus, ut Romae, in Capitolina arce templum Iovis, qui omnem supra urbem eminebat. Phidiaca Minerva ex arce urbem tutabatur, cuius ad aram longam per viam supplicantibus et sacrificantes ascendebant et ducebant choreae, et sacri concensus ingeminabantur.

Templum facie et marmoribus inter omnia lectissimum, temporum iniurias atque barbarorum pariter sua ab arce depulisse diu visum est. Verumtamen bellantibus adversus Turcas, Peloponnesiaco novissimo bello, Venetiarum classibus, cui dux praecor Morosinus, ignitae pulveris acervum in templo reconditum est. Forte tamen imprudenti, ignivomi tormenti eius in parietes percussit globumque incensum immisit. Correptae statim igne pulveres omnes exarserunt et magnam templi partem evertent in terram, cuius ruinae vestigia per omne solum hodie lugendae patent.

At nihilominus lectissimi templi pulchritudinem optime aestimare licet, unde in Athenarum urbem optimus est prospectus atque laetissimus.

IN GRAECIS

REDEUNTE Italicō rege Graecis e litoribus ad oras Siciliae, ubi Magnae Graeciae graecoque nomine et sanguine urbes antiquitus floruerent et hodie quoque divitiarum et amoenitatis fama omnes apud gentes insignes habentur, commentarii nostri lectoribus novae Graeciae visus aliquot proponere iuvabit.

Iamque primum prostat Piraei portus ostium, omnes apud gentes praeclarum, quem olim Pericles moenibus et vallo munivit. Erat enim portus appulus facilis, receptu tutissimus, quadraginta navium capax et quinque millia passuum ab Athenis distans. Eum Themistocles longo deducto muro cum civitate optime coniunxerat, qui murus μυρῷ τείχη appellabatur. Portus vero nunc nova facie, novis prae-cinctus domibus, maritimis vero operibus arte novissima munitus appellanti occurrit; laetusque iam inde e fluctibus urbis prospectus patet, ad quam nemo sane accedit, qui animum plane suum commoveri vario ac multiplici sensu non experiatur. Inde enim sibi effingit memoria classem proficisci, quae apud Salaminam Persas fudit atque demersit, vel hoc appellere mente videt theoriam Delphis redeuntem, quae Socratis dies intercepit. Modo autem non triremes aut velis motae naves, sed vapore actae et electride commerciorum ex omni regione copias, fruges, opes Athenas defrunt, atque urbis incrementum procurant, quae, licet adhuc ambitu et multitudine hand ingens

COLLOQUIA LATINA

Duos inter monachos
hoc temporum nequitia e Gallis in Italiam exsulanter
beandum abbatem et Placidum novillum (1)

LEANDER. — Iam nunc Italiae fines attigimus; et hic saltem, ut spero, tutus consistam; vita genns illud, quod in patria terra olim ab infantia impune aggressus sum, prosequi licebit; Dei laudes statis temporibus in die caelestium more decantare, in sacras lectiones incumbere, et opportune litterarum studiis vacare, atque etiam, ut moris est, apud nos, agrorum cultui insudare. Hic indumenta illa, quae iam induerunt patres venerandi, et Nursius in primis, deferre nefas non erit. Proh! pudor hodie despectus vestes, quibus quondam togae, et chlamides regales cederent.... Revisamne ego quod olim laetus in patria adspxi, aut exsul decedam desertus....

PLACIDUS. — Mi pater, quantus tibi cordi dolor inest! Putas ergo in Gallis de re catholica actum esse! Nec nobis olim patios remeare fines concessum, ut saltem postliminio ea recipere, quae nobis hostiliter ablata sunt, valeamus? Evidem desperandum videtur, fore ut pietati publici reddantur honores; aequales enim, quis neget, tanta disciplinarum evolutione elati, nihil sibi in rerum natura abditum autem, et ideo dominationem quamlibet spurnere; audaces omnia perpeti, per vetitum et nefas procaces ruere, ignemque ae-

(1) Dictum in Seminario Ventimil. ob litteraria solemnia an. M DCCCVII.

publicae apud Apostolicam Sedem; Aloisius de Montalbo eodem munere fungens pro republica Dominicana; Galeazzus Thun de Hoenstein, Supremi Ordinis Hierosolymitani Melitensis magister maximus cum summo consilio Ordinis sui; Michael Martins De Antas, Lusitanorum legatus; De La Madelain militum praefectus; manus peregrinorum ex Americis a revmo viro Thoma Hieckley coram adductorum; r. p. Bernardus ex Ordine Capulatorem ab Aetiorum imperatore missus ut autographas litteras et insignia maxima regni sui Pontifici offerret; manus peregrinorum e Germania a Müller doctore adducta; Henricus Restrepo Garcia, legatus extraordinarius atque minister cum omni potestate Columbianae reipublicae apud Apostolicam Sedem qui missione sua expleta, in patriam est revocatus; una cum Arthuro Campuzano Marquez, a secretis eiusdem legationis; peregrinorum manus ex Hungaria; Philippus Saxoniacus Coburg princeps; Iulius Deschio, Comes Vicentinus; revm vir Alafridus Brandillart, rector Instituti Catholici Parisiensis; manus peregrinorum e Transilvania a Mikes Comite coram adducta; Wladimorow dynasta, cultuum exterorum moderator in Russia; Raphael Merry del Val dynasta, olim Hispanorum legatus apud Apostolicam Sedem; legati Venetorum, Lucensium, Pisanorum, Panormitanorum Romam missi ad grates Pontifici agendas ob episcopos suos in sacrum senatum cooptatos; manus peregrinorum Ambianen. ab emo cardinali Mathieu coram adducta.

Pontificiae electiones.

Emus vir Sebastianus Martinelli quaestor S. Senatoris deputatur.

— Ad Italiae seminaria invisa utque coetibus episcoporum ad seminaria ipsa ordinanda convocatis adessent delegati sunt excusus vir Prosper Scaccia, episcopus Tiburtinus pro regione Campana; excusus vir Petrus La Fontaine, episcopus Cassanen. pro regione Beneventana; r. p. Ioannes Del Papa, S. Pauli de Urbe abbas, pro regione Calabrica; revm vir Ambrosius Riccardi, vicarius generalis Feretran. pro regione Apula; revm vir Caesar Cerretti, vicarius generalis Tusculan. pro regione Aprutiorum; revm vir Petrus Cisterna, vicarius generalis Albanen. pro regione Lucana; revm vir Philippus Minio, rector Pontifici Seminarii Vaticani, pro regione Umbriae; revm vir Gustavus Provveduti, rector Collegii Apostolici Leoniani de Urbe, pro regione Romana inferiore; r. v. Franciscus Lanzoni, rector Seminarii Faentini, pro regione Tuscorum.

Vita functi viri clariores.

Die XXIX mens. Martii, Romae, Aloisius Macchi, & R. E. Cardinalis Diaconus, Secretariae Brevium et Equestribus Pontificiis Ordinibus Praefectus, Veterbi natus d. IIII mens. Martii MDCCC XXXII, in Sacrum Senatum cooptatus d. XXXI mens. Novembr. MDCCCVI; vir pietate insignis.

Varia.

Die XV mens. Aprilis in aedibus Vaticanis consistorium a Pontifice habetur, in quibus Cardinales ex ordine Presbyterorum creantur Aristides Cavallari, patriarcha Venetiarum; Gregorius Maria Aguirre y Garcia, archiepiscopus Burgensis; Aristides Rinaldini archiepiscopus tit. Heraclensis, nuntius apostolicus in Hispania; Benedictus Lorenzelli, archiepiscopus Lucanus; Petrus Maffi, archiepiscopus Pisanus; Alexander Lualdi, archiepiscopus Panormitanus; Desideratus Mercier, archiepiscopus Mechliniens. — Eadem die atque in publico consistorio d. XVIII mens. April. pluribus diocesis tum in Italia tum apud exteriores gentes Pastore providetur.

— Quum Argentiniae reipublicae gubernium constituisse firmam legationem gentis suae apud Pontificem ponere, tamquam legatus extraordinarius et

administer cum omni potestate ei praefectus est Albertus Blancas doctor, iam tres annos negotiorum ipsius civitatis gestor apud ipsam Apostolicam Sedem.

GERMANI PIO X ROMAE OBSEQUENTES

Die XXI mens. Aprilis, quo die Ecclesia festum Patrocinii S. Iosephi celebrabat, SS. D. N. Pius X, in aula amplissima Consistoriali aedium Vaticanarum, coram admisit frequentissimam Germanorum coronam. Horum plerique (erant autem trecenti ac plures numero) ex archidioecesi Coloniensi profecti fuerant, duce Archiepiscopo, Cardinali Huberto Antonio Fischer; hisque se adiunxerant totidem ad minus Germani, Romae demorantes. Eminentissimus ipse vir, lingua usus latina, egregie expressit Germaniae catholicae in Sedem Apostolicam obsequium et pietatem. Quibus auditis, Pontifex Maximus paternum animum aperuit omnem, plurimumque laetari se dixit de religiosa libertate, qua in Germania nunc gaudent catholici, deque ipsorum in vera Fide constantia et alacritate, atque in Petri cathedrali inconcussa devotione. Haec quum fusius clara et penetranti voce, partim latine partim italice, evolvisset, germanice etiam declarata voluit per Rectorem Collegii Theutonicum, cui ab Anima nomen. Mox amantissimus Pontifex, lente per medium deambulans aulam, concioni universae, hinc inde per varios ordines in genua volutae, dextera saepius elevata, Apostolicam Benedictionem impertivit. Grati vero de tanta Pontificis benignitate, Germani in duos eruperunt religiosos cantus, in quibus viriles ac femineae voces miram explicuerunt concordiam, potentiam ac suavitatem. Alter e cantibus actum eliciebat christiana Fidei; alter prima stropha erat hymni *Te Deum*, quo more solet in Germania decantari. Quae cantica, germanice prolata, ut Pontifex probe intelligeret, rogatus est qui haec scribit, ut ea latinis versibus redderet, quod et hisce tentavit iambis:

I.

*Nos o beati, quos tibi delegeris,
Rex Christe Iesu, milites!
Praeli, sequemur; audiemus quae sacris
doceas iubesque Litteris.
Castris renidet in tuis concordia,
et vera lux, et sanctitas.
Hinc nulla vis, hinc nec cruentus abstrahet
nos ense stricto carnifex.*

II.

*Tuam, Deus, potentiam
cantamus admirabilem;
te prona tellus Maximum,
te grata laudat Optimum.
Regnator ante tempora,
regnabis, aevum dum fuet.*

FRANC. X. REUSS.

ANNALES

Oudja urbs a Gallis occupata.

Mauritanorum seditiones inopinatum ad existum perductae sunt. Quum enim Manchamp, Gallus mediens, ibi iamdiu moratus, insano incolarum furore petitus armata manu fuerit atque interfactus, Gallorum legatus statim occasionem nactus est ut Galliae iura fortiter vindicaret. Igitur Liantey militum praefectus

iussus est, coacto milite, Mauritan imperii fines transgredi atque Oudja urbem armis occupare. Id reapse factum est peditibus equitibusque, nullo Mauritanorum oppugnante, urbsque in dictionem Gallorum pro tempore redacta. Pax et quies per populos sunt illoco instauratae, atque regis primus minister Mohammed el-Torres ad Gallorum legatum Regnault sese contulit, promisitque se quidquid Galli petissent sponte et libenter facturum. Reliquae autem gentes Gallorum gestis unanimes plausurunt, neque ulla earum fuit quae hisce ausibus sese opponeret. Dum vero exspectantur regis decreta, Galli urbem muniunt, gentiumque legati, Tangeri in urbe capite, de vigilum manu ordinanda decernunt.

Rumentiae seditiones.

Haec inter gravissimae seditiones Rumenos inter agricolas ortae sunt. Annonae caritas eorum causa; at forte Russorum quoque instigatorum pessima consilia, quae agricolas impulerunt ut armata manu in dominos insurgerent et urbes usque obsidione praecingerent. Oportuit itaque missis cohortibus, alis, bellisque tormentis obsidentes turbas repellere et vim vi oppugnare, quod, ut par erat, non sine sanguine contigit. Israelitae praesertim, qui parva per oppida latosque per agros multa possidebant, non leve ex inopina seditione bonorum rerumque detrimentum accepere. Cantacuzenus autem, qui collegio administratorum praererat, hisce de causis ab aemulis oppugnatus locum cedere coactus est Sturdza collegae, qui optimis suffragiis acceptus fuit.

Haganus coetus de pace.

Haga in urbe Batava pacis coetus iterum cogendus paratur. Iamque Americana in nordica terra, Chicagine in urbe, Carnegie distissimo illo loricarum mercatore praeside, eius praeludia fausta quidem optimorumque auspiciorum plena audita sunt. Verumtamen quia Britanni rogationem de minuendis armis navigiisque allaturi videbantur, Bornassici Imperii legati abituros sese iamiam minitati fuerant. Sed Russici Caesaris modo edictum apparuit nuntiantis, quae praesertim rogationes omnium cum consensu gentium a legatis essent concordi animo executiendas. Itaque si Iberi forte, Anglique et Americani aliqua de minuendis armis sint proposituri, Iaponii, Germani Austrique contra rogationem suam auctoritatem interponent. Ideo quid utile aut saltem commodum ex tanto convenit sit exoriendum hand facile quisquam enuntiare poterit.

Rapallensis conventus.

Tripli foederis ligamina vetera innovata prudenter vario modo dies novissimi ostenderunt. Primum enim Francisus Iosephus imperator ad firmandam suorum populorum concordiam et pacem Pragam ad urbem iter fecit, ab universa civitate incredibili plausu exceptus et consalutatus, ita ut Germanorum atque Bohe-

rerum fiducia, atque spes aliquando patriam revisendi arrideat?

L. — Gratulor tibi; Placide, quod tandem tristes nimis sensus exueris et nova spe susfultus, etiam alienis in oris susceptum vitae genus prosequi valeas. Attamen quae tibi splendent, meam senectutem non tangunt! Verum, quae tu videbis prodigia, ego e caelestium sedibus, si Deus dabit, adspicere gandebo.... Sit finis sermonibus, quibus te hucusque extollere studei.... At te, Ausoniae tellus, quae nos, veluti extores, grato hospitio excipis solatiumque tantum rerum nostrarum angustias praebes, deosculer mihi liceat, et de tanto munere sit tibi propitius Omnipotens, tibique, et de rore caeli et de pinguedine terrae abunde largiatur.

CALLISTUS AMALBERTI.

ACTA PONTIFICIA

SS. D. N. Pii PP. X allocutio habita in Consistorio d. XV mens. Aprilis M DCCCC VII.

Venerabiles Fratres,

Festivitas dominicae Passionis, quae nuper adfuit nobis, inter exultationes spiritualium gaudiorum, iterato veluti documento nos monuit Ecclesiam Christi sponsam, in humanae regenerationis opere prosequendo et in collectatione quam ideo habet adversus mundum te nebrarum harum, non ad solatia in hisce terris vocari, sed ad aerumnias atque labores. Auditivimus scilicet ipsum Caput nostrum de se asserens: *Nonne haec oportuit pati Christum...?* (1). Quo autem praecessit gloria capit, eo spes vocatur et corporis: quod utique non tantum de victoriae laetitia, verum etiam credendum est de labore certaminis. — Haec porro est, Venerabiles Fratres, quae Nos erigit fides atque inter aspera rerum sustentat; ut, fidentes non in Nobis sed in Deo, parati simus, in apostolatus munere sancte integreque implendo, pressuras omnes ac tribulationes perpeti. — Neminem autem vestrum latet, inter multiplices quae abundant passiones Christi in Nobis, conditio nibus, in primis, vehementer Nos angi, quibus Galliarum Ecclesia asperioribus utitur in dies; quae quidem eo magis Nos habent anxios, quo intensiore gentem nobilissimam caritate complectimur. Vere enim dolores eius dolores esse Nostros testamur; sicut et gaudia illius gaudiis Nostris adnumeramus. — Prefecto, qui gentem illam nunc moderantur, non hoc contenti quod pacta et conventa iustissima suo marte rescederint, quod Ecclesiae bona per vim eripuerint, quod veteres solidasque Gallorum glorias repudiarint; eo omnem operam intendunt, ut e popularium suorum animis religionem evellant penitus; id autem ut assequantur, extrema quaeque et urbanitati gallicae prorsus nova au dent, iure quolibet tum privato tum publico iniuriosissime violato. Hinc porro egregios Galliarum Episcopos et clerus, inde vero Apostolicam ipsam Sedem calumniati, suspiciones animis inseruisse student mutnamque fiduciam con-

vellere, ut, si fieri queat, illorum ac Nostram in Christi fide Ecclesiaeque iuribus vindicandis firmitudinem frangant. — Praeterea, cavillatione apertissima, gallicae instituta gentis induc tamque rei publicae formam cum atheismo confundere nituntur cumque omnigena divinorum oppugnatione; eo scilicet spectantes ut quemlibet interventum Nostrum in religionis apud suos negotiis, quem a Nobis officii sanctitas exigit, iniustitiae convincant; simulque populis suadent Nos, dum Ecclesiae tuemur iura, popularis regiminis adversari formam, quam equidem et agnoscimus semper semperque observavimus (1).

Deo utique grates sunt, quod scrutati iniquitates nunc etiam defecerunt scrutantes scrutinio. Enimvero ea Antistitum sacrorum fuit inter se concordia plane mirabilis, ea eorumdem et cleri ac fidelium cum Apostolica Sede coniunctio, ut ad illos pervincendos nihil astus ac fallacie adversariorum valuerint. — Id autem, Venerabiles Fratres, Nobis est caussa cur laetiora speremus, diesque salutis Gallorum Ecclesiae atque genti tot malis afflictiae adfuturos. Nos equidem adamatae gentis prosequi bonum nullum plane tempus intermittemus; quod adhuc fecimus, faciemus porro; caritatem invidiae, erroribus veritatem, probris ac maledictis obiciemus veniam; desiderantes unice assidueque gemitu exorantes ut qui tam obsfir mate atque acriter utilitates sua gentis laudesque veras proculeant, desinant tandem religioni sanctissimae invidere: dataque Ecclesiae libertate, quotquot sunt, non modo catholicarum partium, verum etiam humanitatis quomodo cumque atque honestatis amatores, communis Nobisnum bono patriaeque sua prosperitatibus adlaborent.

Haec, Venerabiles Fratres, communicanda vobiscum voluimus, ut simul moeroris Nostri ac fiduciae participes habeamus. — Iam ad amplissimum Collegium vestrum supplendum libet animum adiicere. Quam ob rem viros aliquot eximiens creare Cardinales decrevimus; qui omnes in episcopalibus munibibus aut legationibus gerendis diligentia, integritate, rerum usu praestiterunt. Hi autem sunt:

ARISTIDES CAVALLARI, patriarcha Venetiarum,
GREGORIUS MARIA AGUIRRE Y GARCIA, archiepiscopus Burgensis.

ARISTIDES RINALDINI, archiepiscopus tit. Heracliensis, nuntius apostolicus in Hispania,
BENEDICTUS LORENZELLI, archiepiscopus Lukanus,

PETRUS MAFFI, archiepiscopus Pisanus,
ALEXANDER LUALDI, archiepiscopus Panormitanus,

DESIDERATUS MERCIER, archiepiscopus Mechliniensis.

Quid vobis videtur?

Itaque auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra, creamus et publicamus S. R. E. Presbyteros Cardinales:

ARISTIDEM CAVALLARI,
GREGORIUM MARIAM AGUIRRE Y GARCIA,
ARISTIDEM RINALDINI,

(1) *Luc. xxiv, 28.*

BENEDICTUM LORENZELLI,
PETRUM MAFFI,
ALEXANDRUM LUALDI,
DESIDERATUM MERCIER.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis. In nomine Patris + et Filii + et Spiritus + Sancti. Amen.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE

Ex Congregatione Indicis.

In Indicem librorum prohibitorum quae sequuntur opera nuper relata sunt:

Mgr. LÉOPOLD GOURLAT. *Les Mystères sataniques de Lourdes à travers les âges.* — Paris, 1905.

JUOZUPAS AMBRASZEJUS. *Trumpas Rymo-Katalicu Katekizmas.* — Vilnius, 1906.

G. I. E. COMBE. *Le secret de Mélanie Bergère de la Salette, et la crise actuelle.* — Roma, 1906.

JOSÉ DOMINGO M. CORBATÓ. *El immaculado San José. Apuntes vindicativos de su concepción purísima, su honor de esposo, sus derechos de padre, su primacia restauradora. Artículos publicados en « La Señal de la Victoria ».* — Valencia, 1907.

Ex Congregatione Sacrorum Rituum, Indulgientiarum et SS. Reliquiarum:

— In Missa solemni, quando organa pulsantur nec tamen *Graduale, Offertorium* et *Communio* cantentur, haec recitanda sunt voce alta et intelligibili, iuxta mentem Caeremonialis Episcoporum lib. I, c. XXVIII n. 7 et decr. n. 2994 *Montis Politiani* d. x mens. Ian. M DCCC LII ad II, et n. 3108 *S. Marci* d. VII mens. Septembr. M DCCC LXI ad XIV et XV. Est autem laudabilius ut partes illae, organo cessante vel comitante, adhibitis libris authenticis cantus gregoriani cantentur. (Ex decr. d. VIII mens. Aug. M DCCCC VI).

— Episcopus rochetto et mozzetta indutus cum Missae solemni assistit non habet assistantiam canonicorum, incensum non imponit nec benedicit, nec benedicit subdiaconum post Epistolam, nec diaconum ante Evangelium cantandum, nec librum Evangeliorum osculatur. Semel tantum thurificatur post oblata, pacem accipit a diacono Evangelii, et in fine Missae populum non benedicit. (Ex decr. d. XXIII mens. Novembr. M DCCCC VI).

— Episcopus qui sacram Communionem extra Missam distribuit debet benedicere more solito dicens: *Sit nomen Domini benedictum, etc.* et efformando tres crucis. (Indid.).

DIARIUM VATICANUM

(Die XXI mens. Mart. - d. XXI mens. April. M DCCCC VII)

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites a liosque viros, qui sui cuiusque munieris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Aemilius de Ojeda y Perpignan, novus Hispanorum legatus apud Apostolicam Sedem; Bruno Chaves legatus extraordinarius et minister cum omni potestate e Brasilia; Henricus Garcia Restrepo, legatus extraordinarius et minister cum omni potestate e Columbiania republica; Raphael Errázuriz Urmoneta, legatus extraordinarius et minister cum omni potestate e republica Chilensi; Albertus Blancas, negotiorum gestor Argentinæ rei-

(Passim retractavit hodiernisque scenis aptavit I. F.)

ZEN. Scelus,
Scelus tremendum! Petitur Augusti caput.
O proditor! Agnoscis Harmatii manum?
Sebastiane, cinge praesidio reum.
Vigil sub armis miles excubias agat
Stipetque ferro regiae limen domus! (1).

ZEN. Fauste!

LONG. Beate!

ZEN. Prosper ad portum Notus
Incoepita vexit.LONG. Orbis aurati globum
Fortuna pulchro turbine ad nutum rotat.
ZEN. Rumpare livor. Sceptra Longinus capit.
LONG. Dum res sub ictu est, frater, ulterius preme.
Tumultuantis metuo ne vulgi favor
Eripiat hostem, morte nisi propara cadat.
Urge tribunal; arbitros causae lege
Praeoccupatos.

ZEN. Teneo. Secludo moras (2).

SCENA VI.

URBITIUS, ZENO, LONGINUS.

ZEN. Optatus ades; effare: Quo res est loco?
URB. Placatus auro miles aeternos tibi
Apponit annos. Tartaro Harmatii caput
Furiisque devovet. Arma dein iussu meo
Posuere turmae, pacis aestivae sinu
Otia secuti. Quina specioso cohors
Fulgens in aere signa per muros tenet,
Factura ludos Marte simulato, novum
Inauguratus scandet ubi frater thronum.
ZEN. Dextram, favoris pignus, Urbiti, cape.

EXPLICIT ACTUS IV.

ACTUS V.

SCENA I.

ZENO, LONGINUS, PELAGIUS, SEBASTIANUS, URBITIUS,
. PROCLUS, PHILARGUS, EPHEBI, ERASTUS, MILITES.

ZEN. Proceres, Eoi decora, Zenonis favor,
Quos insolentis arbitros causae lego.
Favete caelo, cuius haud unquam fides
Sic fluctuanti dubia nutavit gradu.
Regnator orbis, regna fundavit Deus,
Regnisque reges, regibus sceptri decus;
Sceptro timorem iunxit ac fidem sui
His stare regno columen aeternum reor.
Quae qui revellit, culmen imperii pari
Trahit ruina. Veniat in forum reus (3).
Sebastiane, sustine Augusti vicem.

(1) Rapitur in vincula Pelagius, et exeunt omnes praeter Zenonem et Longinum.

(2) Dum pergit, ingreditur Urbitius.

(3) Adducitur Pelagius inter milites.

SEB. Si frontis idem semper ac mentis foret
Simul theatrum, causa Pelagii foret
Orata simul. At scena dum frontis patet,
Latebrosa mens est. Saepe frons animum clepit,
Pudor impudicum, ficta maiestas gravem,
Fides dolosum, summa cupientem modus,
Amor invidenter, mitis immitem sonus,
Virtus timentem, pacis osorem quies,
Pietas profanum, iuris inimicum Themis,
Simulata prorsus vita fallacem tegit.
Tantum subesse regio monstrum lare
Ferunt Pelagium.

PEL. Falsa mendaces ferunt.

SEB. Testare, pubes (1).

EPHEB. I. Testor ante aras Iovem
Coluisse.

EPHEB. II. Coluit.

EPHEB. III. Iuro.

EPHEB. IV. Coniuro.

PEL. Bene est.

Tantum probavit scelus ephborum cohors?

PROCL. Hanc fulminantis coluit effigiem Iovis,
Ignes Olympi testor.

PHIL. Attestor.

URB. Probo.

LONG. Bis ternus actum testis evincit nefas.

ZEN. Recita tabellas, Procle: clarescat dolus.

PROCL. (2) *Harmatius Pelagio salutem. — Quae sit imperii calamitas, ex tuis intellexi. Quid quaeris? Tyranni clavum tenent; nos dolorum magnitudo poene obruit. Labes familiae illata est; stare non possumus, nisi fato eorum, per quos iacemus. Ubi classicum sonuerit, habes quem sequare. Nosti cetera. Interim cura, ut strenue rem geras. Vale. — Idibus Augustis ex castris suburbanis.*

LONG. Audis, Ulysses, generis humani lues,
Tonantis osor? Iam tuba inflata cane:
« At si minaces igne sanguineo comas
Trahens cometa regnet, heu quantum solo
Instat malorum! » O pestis invisae ferax!
Hoc ille frontis horror agitat tuae?
Hoc moestus aevi cursus? hoc morum rigor
Plusquam Catonis? Hoc supercilii polum
Utrumque librans arcus! O fallax Simon!
Patuere tandem vulpis annosae doli;
Patuere scelerata. Per Stygem poenas dabis!

PEL. Tuere caelum, terra quem peragit reum;
Proba innocentem. Ducat ex Orco licet
Ambitio turmas; spargat invidia luem;
Vomat ore nigrum virus, emoriar libens.
Dicor profana mente veneratus Iovem:
Crimen tremendi sceleris! Ego turpis colo
Simulacula monstri? Calco portenti nefas (3).
Negat peractae purus aetatis tenor,
Sincera virtus, casta mens, veri sequax
Cultrixque Numinis, Orbis Eoi fidem
Imploro, vitae conscientiam ac testem meae.

(Ad proximum numerum).

(1) Quatuor ephebi in testes adducuntur.

(2) Recitat fictas Harmatii litteras.

(3) Arripit e manu Procli effigiem Iovis eamque terrae allisam conculcat.

morum concordiam hisce modis reconciliandam
senex Imperator optime sibi assumpserit.

Modo Bulowius, Borussici Caesaris administratorum collegio praefectus, Italiae petivit Ligurum litus, ibique, Rapallo in oppido, Tittonio, Italo externarum relationum administratio, occurrit, atque de pactione Italica et Borussica communi firmando atque fovenda diu fertur esse collocutus. Eam ob rem Borussorum metus dissipati sunt de parum fidi forte Italorum amicitia saepe concepti, quia non semel tum circa Haganum, qui paratur coetum, tum in Algeciranu, qui habitus nuper est, Italorum placita cum Borussicis impetratis minus convenire visa sunt. Sed utilitatis fovendae ad invicem desiderium ita potens est, ut hasce brevi nubes diluere et disperdere valeat, quod iam Rapalli est optime cautum.

Græcorum feriae.

Mox vero Italorum rex Victorius Athenas profectus est solemniter, ut Georgium regem ex parte sua visitaret, quem paulo supra, ut suo tempore narravimus, Romam exceptit. Athenienses advenientem hospitem incredibili pompa et plausu excepserunt eumque honoribus et amicitiae signis cumularunt optime. Vetus enim amicitia atque animorum similitudo, quae maiorum glorias et memorias Italica pariter Graecisque communes facit, nepotum quoque in membris ita facile reviviscit, ut recens quoque novissimo in bello apparet, quum Itali tirones Graeca sub vexilla in cohortes adnumerati non sine gloria pugnarunt. Regis igitur Italorum visitatio cum universi populi gudio occurrit, etiamque in honorem in novo Atheniensi stadio olympico modo Indi habiti insignes.

Rogum alta colloquuta.

Rodiens vero Victorius rex e Graecia, Syracusas ad urbem siculam et Græcorum olim insigne coloniam, appulit, eamque iustravit. Ex insula autem profectus Caietam petiit, atque eis circa portum medio in mari cum Eduardo, Anglorum rege, convenit atque de publicis rebus cum eo est collocutus.

Revertetur tunc Eduardus Iberico ex portu Novae Carthaginis, ubi Iberorum regem Alfonsum salutaverat atque cum eo tum de Mauritania rebus, tum de Hagani coetus pactionibus, tum de Iberorum classi renovanda erat, prout dicitur, amice conversatus.

Londinensis solemnitas.

Londini autem, Britannici imperii in urbe capite, solemniore modo pax nova confirmata est ex coloniarum Britannicarum coetu, cui quidem Botha quoque ille adfuit, Boerorum copiis olim praefectus; hodie vero Transvaalianae reipublicae administer primus. Cuius praesentia concordiam victos inter atque viatores felicissime restitutam optime ostendit, quam Angli consecuti sunt, prudentissime Boerorum reipublicae summam, quam poterant, libertatem concedentes. Londinensis urbis curiones Botha illum honoris causa civitate donarunt.

PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS

In Anglia Asquith vir, qui publico aerario praest, de publicis divitiis disertam orationem habuit, atque pecuniae summam dinumeravit, quae in publicam utilitatem eroganda superest.

In Belgica De Nayer, qui administratorum collegio praeverat, suo loco cedere repente coactus est ob fodinarum legem, quam legati populares respulerunt. Eius in locum De-Trooz iri delectum modo praenunciant.

In Bulgaria Gondew, administratorum praeses, rogationem de iure edendorum librorum coercendo obtulit probatamque retulit.

In Gallia, silente publici coetus strepitu, de regestis ex archivo Pontificii legati iniuria direptis disceptatio quotidiana in diariis est vana passim. Delecta interim ex popularibus legatis manus ea documenta instrat diligenter, ut causam criminis aucupetur.

In Montis Nigri principatu Radovitch, administratorum praeses, suo munere abdicavit. Eius in locum Tomanovitch est electus.

In Serbia popularium legatorum coetui qui praesit Vesnits, olim legatus ad Gallos, depatters: modo vero ad Iunium mensem comitia dilata.

In Russia popularium discordiae flagrant in dies, deque caritate annonae sublevanda delecti legati maximis iniuriis cumulantur. Tumultus autem et seditiones, aucta quotidie, fore praenunciant, ut et novus hic legatorum coetus decreto Caesaris dimittatur.

PER ORBEM

Die XXI mens. Martii M DCCC VII sylvae circa Verbanum lacum in Italia igni incensae late comburuntur, damna ingentissima passim afferentes.

— d. XXIII Petropoli moritur Constantinus Petronich Pobjedonoszew, Sanetae Synodi procurator apud Russos, Moscoviae natus anno M DCCC XXVII.

— d. XXV incendium, qua de causa exortum latet, Planay oppidum ad Lachambre in Sabauidia vastat. Aedificiorum globi viginti duo in cinerem reducuntur; puella una decem et septem annos nata flammis misere absunitur.

— d. XXIX curruum series vapore actorum ab urbe Nova-Aureliana S. Francisci urbem recto trahite maximaque velocitate petentium ex limitibus improviso exit, unde mortui viginti et sex viatores, vulnerati autem centum et ultra.

— d. IIII mens. Aprilis Bitlis, urbs Turcicae Armeniae, ingenti terrae motu quatitur. — Similia ex insula Sancti Michaelis ad Delgada promontorium in Atlantico oceano nunciantur.

— d. VII Solettae diem obit supremum Bernardus Hammer, qui plures munere praesidis Helvetiorum reipublicae functus est.

— d. XI ferae tribus Ontario lacus ferriviam ad viginti millia passuum ab urbe Chateau Ottawae provinciae evertunt, efficiuntque ut curruum series, demigrantibus onustorum, pes-

sum eat. Inde currus ipsi partim in lacum propelluntur, partim concremantur, luctuosa quidem plurimorum viatorum caede.

— d. XIII e Sinis annonae caritas in dies gravescens nunciatur. Famelicae turbae ad anthropophagiam usque converti feruntur.

— d. XVI ingens terrae motus Thilpancingo et Chilapa, Mexicanas urbes, subvertit.

— d. XVIII vulcanus Puyfaine in Valdisia provincia Chilensis reipublicae ignium eruptionem patitur, qui sylvas late circum incendunt, ingenti incolarum terrore.

— d. XIX Germanorum insulae Eoril, spectantes inter ortum solis et septentriones Carolinarum insularum, « tipone » pessum dantur.

AENIGMATA

I.

*Ultima si capiti quae vocem littera complet
Additur, extemplo bestia parva liquet.
Totum saepe solet tantum circumdare finem,
Callida ne carpat pendula poma manus.*

II.

Totus despicitur; pollet primo; obstrepit alter

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

JOSEPHI SCOPA
CARMINA.

Aenigmata an. X, n. II proposita his respondent:

1) P-ars; 2) Cicer-O.

Ea rite soluta miserunt:

Petrus Tergestinus. — Aug. Zaboglio, Novocomo. — Senior Astensis. — F. Arnori, Mediolano. — Petr. Zierler Ord. Cap. Bregenz. — Rich. Müller, Berolino. — Theresia Venuti marchionissa, Roma. — Ioan. Rappel, Aureliano. — F. Guerra, Atletio. — N. W., Vaalsio in Batavia. — Call. Amalberti, Abbo Intemeto. — I. Walter, Neo-Eboraco. — I. Ortiz, Moretta. — Rich. Brondel, Brugis. — Alois. Cappelli, Senis. — Rich. Lefebre, Parisis. — Fr. Bonaventura, Areno — L. Rambaldi, Geneva.

Sortita est praemium:

Theresia Venuti marchionissa,

ad quam missa est I. B. FRANCESIA comoedia latinis versibus scripta, cui titulus:

SATURIO.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

Socios et lectores admonere iurat, libros recens editos atque ad nos missos ut in Voce Urbis eorum notitia detur, apud administratorem nostrum, nisi contra aperte declaretur, minime venundari. Si quis igitur alterum eorum sibi cupiat, petat necesse est ab editore, quem semper indicamus.

De claris sodalibus provinciae Taurinensis Societatis Iesu commentarii conscripti et exornati a P. SALVATORE CASAGRANDI ex eadem provincia (Excudebat Augustae Taurinorum Iacobus Arneodus eques, Curiae Archiepiscopalis officinator librarius an. Chr. M DCCC VI). — Ven. lib. 7 beneficio Missionum Montium Saxosorum, Californiae et Alaskae S. I.

CARD. ALFONSO CAPECELATRO. La Santa Messa. Lettera pastorale. (Romae edid. Desclée, Lefebvre et Soc. M DCCC VII). — Ven. lib. 0.25.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, Iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis, Phil. Saggiani.